

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen kuntajakolainsäädännön uudistamiseksi

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 135/1997 vp kuntajakolainsäädännön uudistamiseksi. Eduskunta, jolle hallintova-

liokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 24/1997 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Kuntajakolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Kuntajako

Asukkaiden itsehallintoa ja yleistä hallintoa varten Suomi on jaettuna kuntiin.

Kuntajakoa kehitetään 1 momentissa sa-
nottujen tarkoitusten edellyttämällä sekä
kuntien alueellista eheyttä ja yhdyskuntara-
kenteen toimivuutta edistävällä tavalla.

Kuntajaon muuttamisesta säädetään lailla
tai siitä päättää, sen mukaan kuin jäljempänä
säädetään, valtioneuvosto tai ministeriö.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään kuntajaon muutta-
misesta, jolla tarkoitetaan kunnan alueen
supistamista ja laajentamista sekä kunnan
lakkauttamista ja uuden kunnan perustamis-
ta.

Ministeriöllä tarkoitetaan tässä laissa kun-
ta-asioita käsittelevää ministeriötä.

Kuntajaon muuttamista koskevia säännök-
siä noudatetaan soveltuvin osin myös kun-
nan rajojen oikean sijainnin määrittämisessä,
milloin siitä on epäselvyyttä.

2 luku

Kuntajaon muuttamisen edellytykset

3 §

Yleiset edellytykset

Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos:

1) edistää palvelujen järjestämistä alueen
asukkaille;

2) parantaa alueen asukkaiden elinolosuh-
teita;

3) parantaa alueen elinkeinojen toiminta-
mahdollisuuksia; tai

4) edistää kuntien toimintakykyä ja toimin-
nan taloudellisuutta.

Väestön kielisuhteiden huomioon ottami-
sesta on säädetty hallitusmuodossa.

4 §

Erityiset edellytykset uuden kunnan perustamisessa ja kunnan lakkauttamisessa

Jos asianomaisten kuntien valtuustot yh-
dessä esittävät kuntajaon muutosta, joka
merkitsee uuden kunnan perustamista tai
kuntien lukumäärän vähenemistä, muutos on
tehtävä esityksen mukaisena, jollei tämän
lain 1 ja 3 §:stä muuta johdu.

Uuden kunnan perustamista tai kuntien
lukumäärän vähenemistä merkitsevä kunta-

jaon muutos voidaan tehdä myös, jos minkään asianomaisen kunnan valtuusto ei sitä vastusta tai jos 8 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettu kuntajakoselvittäjän ehdotus on saanut kunnallisessa kansanäänestyksessä enemmistön kannatuksen kaikissa asianomaisissa kunnissa.

5 §

Erityiset edellytykset kunnan alueen supistumisessa ja laajenemisessa

Kuntajaon muutos, joka merkitsee kunnan alueen supistumista tai laajenemista, mutta ei uuden kunnan perustamista tai kuntien lukumäärän vähenemistä, voidaan tehdä:

1) jos minkään asianomaisen kunnan valtuusto ei vastusta muutosta; tai

2) jos muutos ei vaikuta minkään kunnan asukasmäärään yli viidellä prosentilla tai pinta-alaan yli kymmenellä prosentilla laskettuna maapinta-alasta.

Muutoin 1 momentissa tarkoitettu kuntajaon muutos voidaan tehdä vain erityisen painavilla 3 §:n mukaisilla edellytyksillä.

3 luku

Kuntajaon muuttamisen valmistelu

6 §

Asian vireillepano

Esityksen kuntajaon muuttamiseksi, joka merkitsee uuden kunnan perustamista tai kuntien lukumäärän vähenemistä, voi tehdä asianomaisen kunnan valtuusto. Muussa tapauksessa esityksen kuntajaon muuttamisesta voi tehdä asianomaisen kunnan valtuusto tai kunnan jäsen. Esitys on toimitettava ministeriölle.

Kuntajaon muuttamista koskeva asia voi tulla vireille myös ministeriön aloitteesta.

Esityksessä tai aloitteessa on perusteltava kuntajaon muuttamisen tarve ja siihen on mahdollisuuksien mukaan liitettävä asian arvioimiseksi tarpeellinen selvitys. Milloin esitys tai aloite tarkoittaa kunnan jonkin alueen tai joidenkin alueiden siirtämistä toiseen kuntaan tai toisiin kuntiin, siinä on tarpeellisella tarkkuudella ilmoitettava nämä alueet.

Ministeriö voi heti hylätä esityksen, jos on ilmeistä, ettei sitä voida hyväksyä.

Esityksen valmisteleavasta käsittelystä huolehtivat ministeriö ja muut viranomaiset niin kuin jäljempänä säädetään.

7 §

Huomautukset ja lausunnot

Ministeriön määräyksestä lääninhallituksen on esityksen tai aloitteen johdosta varattava asianomaisten kuntien asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, tilaisuus 30 päivän kuluessa tehdä huomautuksensa. Tätä koskeva kuulutus on julkaistava siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Huomautukset on toimitettava sen kunnan kunnanhallitukselle, jonka asukkaita huomautuksen tehneet ovat tai johon näiden katsovat olevansa muuten asianosaisia.

Asianomaisten kuntien on annettava esityksestä tai aloitteesta sekä sitä koskevista huomautuksista lausuntonsa. Kunnan lausunto ja huomautukset on toimitettava asetetussa määräajassa lääninhallitukselle.

Ministeriön on tarpeen mukaan määrättävä, että lääninhallituksen on hankittava esityksestä tai aloitteesta asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän lausunto ja muu tarpeellinen selvitys. Lausuntoon on liitettävä luettelo kunnasta toiseen siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi.

8 §

Erityisen selvityksen toimittaminen

Kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä ministeriö voi määrätä toimitettavaksi erityisen selvityksen, jota varten ministeriö asettaa asianomaisia kuntia kuultuaan kuntajakoselvittäjän tai -selvittäjiä.

Erityinen selvitys voidaan myös määrätä toimitettavaksi, jos vähintään 20 prosenttia 18 vuotta täyttäneistä kunnan äänioikeutetuista asukkaista on tehnyt esityksen kunnan lakkauttamisesta tai uuden kunnan perustamisesta.

Jos selvitys osoittaa, että kuntajakoa olisi muutettava, selvittäjän on tehtävä ehdotus kuntajaon muutoksesta ja sen johdosta tarvittavista määräyksistä ja päätöksistä. Selvittä-

jän ehdotuksesta on voimassa mitä kuntajaon muutosesityksestä säädetään.

Selvittäjän on tarpeen mukaan ehdotettava myös kuntalain (365/1995) 30 §:ssä tarkoitettua kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista kuntajaon muuttamista koskevasta ehdotuksesta. Selvittäjän ehdotuksen perusteella ministeriö voi määrätä kansanäänestyksen järjestettäväksi.

Selvittäjällä on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta tehtävänsä suorittamista varten tarpeelliset tiedot ja muuta apua.

Selvittäjän palkkion perusteet määrää ministeriö. Selvityksen toimittamisesta ja ministeriön määräämistä kunnallisista kansanäänestyksistä aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista.

9 §

Hallinnon ja palvelujen järjestämissopimus

Milloin kuntajakoa muutetaan, asianomaiset kunnat voivat sopia hallinnon ja palvelujen järjestämisestä muutoksen kohteena olevalla alueella. Sopimusta on noudatettava kuntajaon muutoksen voimaantulosta lukien viiden seuraavan vuoden ajan, jollei ole sovitettu lyhyemmästä ajasta tai jolleivät olosuhteet ole muuttuneet siten, ettei sopimuksen noudattaminen ole mahdollista.

10 §

Lääninhallituksen lausunto

Sen jälkeen kun kuntajaon muuttamista koskeva asia on muutoin valmisteltu, lääninhallituksen on annettava lausunto siitä, miten muutos vaikuttaisi valtion alue- ja paikallishallintoon ja Euroopan unionin toiminnassa noudatettaviin aluejakoihin sekä toimitettava asiakirjat ministeriölle.

4 luku

Kuntajaon muuttamisesta päättäminen

11 §

Valtioneuvoston ja ministeriön toimivalta

Valtioneuvosto päättää kuntajaon muuttamisesta taikka sitä koskevan esityksen tai aloitteen hylkäämisestä.

Ministeriö voi kuitenkin päättää 5 §:ssä tarkoitetun kuntajaon muutoksen, jos min-kään asianomaisen kunnan valtuusto ei ole sitä vastustanut, taikka hylätä sellaista muutosta koskevan esityksen tai aloitteen, jos jonkin asianomaisen kunnan valtuusto on sitä vastustanut.

12 §

Päätös kuntajaon muutokseksi

Kuntajaon muutos on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta.

Päätös kuntajaon muutokseksi on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua.

Päätös kuntajaon muuttamisesta on julkais-tava säädöskokoelmassa ja toimitettava jul-kaistavaksi asianomaisessa kunnassa niin-kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa jul-kaistaan. Milloin kuntajaon muutos on tehty kunnan jäsenen esityksestä, päätöksestä on tiedotettava erikseen esityksen tekijälle. Sama koskee päätöstä, jolla kunnan jäsenen esitys on hylätty.

5 luku

Viranhaltijoiden ja työntekijöiden aseman järjestäminen

13 §

Siirtäminen laajentuvan tai uuden kunnan palvelukseen

Milloin kuntajaon muutos merkitsee kun-nan lakkaamista, lakkaavan kunnan pääviras-sa olevat vakinaiset viranhaltijat ja pysyväis-luonteisessa työsopimussuhteessa olevat työntekijät siirretään laajentuvan tai uuden kunnan vastaaviin virka- tai työsopimussuh-teisiin heille soveltuviin tehtäviin sen mu-kaan kuin asianomaisten kuntien kesken so-vitaan.

Jollei sopimusta saada aikaan, lääninhalli-tuksen on asianomaisen kunnan taikka viran-haltijan tai työntekijän esityksestä päätettävä siirtämisestä. Mikäli kunnat kuuluvat eri lää-neihin, ministeriö määrää, mikä lääninhalli-tus on asiassa toimivaltainen. Viranhaltijaa tai työntekijää ei tällöin kuitenkaan ole siir-rettävä sellaisen kunnan palvelukseen, jonka valtuusto painavista syistä sitä vastustaa.

Milloin kuntajaon muutos merkitsee kunnan alueen supistumista niin, ettei 1 momentissa tarkoitettu viranhaltija tai työntekijä ole kunnassa tarpeen eikä hänen siirtämisestään laajentuvan tai uuden kunnan palvelukseen voida sopia, määrää siirtämisestä lääninhallitus sen mukaan kuin 2 momentissa säädetään.

14 §

Palkka- ja muut edut

Sillä, joka 13 §:n nojalla on siirretty toisen kunnan palvelukseen, on oikeus saada virka- tai työsopimussuhteeseensa kuuluvat edut sellaisina, etteivät ne ole epäedullisemmat kuin hänelle aikaisemmasta palvelussuhteestaan kuuluneet vastaavat edut.

15 §

Kunnanjohtaja

Lakkaavan kunnan kunnanjohtajan virka lakkaa kuntajaon muutoksen tullessa voimaan. Viran haltija siirretään hänelle soveltuvaan laajentuvan tai uuden kunnan virkaan. Virkaan kuuluvista eduista on vastaavasti voimassa, mitä 14 §:ssä säädetään.

Milloin lakkaavia kuntia on useampia kuin yksi, laajentuvan tai uuden kunnan valtuuston on päätettävä, mitkä viroista lakkaavat kuntajaon muutoksen tullessa voimaan. Lakkaavien virkojen haltijoihin sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään.

16 §

Eläketurva

Laajentuvan tai uuden kunnan palvelukseen 13 tai 15 §:n nojalla siirretyllä viranhaltijalla ja työntekijällä on, jollei hänen eläketurvastaan toisin säädetä, oikeus eläketurvaan Kuntien eläkevakuutukselta niiden perusteiden mukaan, jotka vastaavasti olivat voimassa supistuvan tai lakkaavan kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden eläketurvasta ennen siirtymistä ja joita häneen silloin oli sovellettava, jos hän vuoden kuluessa siirtymisestä kirjallisesti ilmoittaa laajentuvan tai uuden kunnan kunnanhallitukselle niin haluavansa.

Mitä 1 momentissa säädetään Kuntien eläkevakuutuksesta ja siinä tarkoitetun ilmoituksen tehneestä viranhaltijasta ja työnteki-

jästä, ei sovelleta sellaiseen viranhaltijaan tai työntekijään, joka kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) 16 §:n 1 ja 3 momentissa säädetyin tavoin on säilyttänyt hänelle 30 päivänä kesäkuuta 1964 kuuluneen oikeuden virka- ja työsuhteeseen perustuvan eläkkeen saamiseen eläkelaitoksen jäsenyhteisöltä, jonka palveluksessa hän tuona ajankohtana oli. Tällaisen viranhaltijan tai työntekijän eläketurvasta vastaa se kunta, jonka palvelukseen hänet on siirretty, jollei vastuusta ole kuntajaon muutoksen yhteydessä toisin sovittu tai määrätty. Jos sille kunnalle, jonka palveluksesta asianomainen henkilö on siirtynyt, olisi ollut suoritettava valtionosuutta hänen eläkkeestään aiheutuviin menoihin, on sillä kunnalla, jonka palvelukseen hänet on siirretty, oikeus valtionosuuteen samojen perusteiden mukaan.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee vastaavasti oikeutta perhe-eläkkeeseen viranhaltijan ja työntekijän kuoltua.

17 §

Vuosiloma

Jos 13 ja 15 §:n nojalla siirretylle viranhaltijalle tai työntekijälle ei ole annettu hänelle kuuluvaa vuosilomaa tai lomarahaa sinä vuotena, jonka päättyessä siirtyminen tapahtuu, hänellä on laajentuvan tai uuden kunnan palveluksessa ollessaan oikeus saada se samojen perusteiden mukaan kuin edellisen palvelussuhteensa jatkuessa. Loma-aajan palkka tai lomakorvaus sekä lomaraha suoritetaan hänelle laajentuvan tai uuden kunnan palveluksessa kuuluvan palkkauksen mukaisesti.

Seuraavinakin vuosina asianomaisella on laajentuvan tai uuden kunnan palveluksessa annettava vuosiloma vähintään saman pituisena kuin se olisi ollut hänelle myönnettävä supistuvan tai lakkautettavan kunnan viranhaltijoita tai työntekijöitä koskeneiden, ennen siirtymistä voimassa olleiden määräysten mukaan siinä tapauksessa, että hänen edellinen palvelussuhteensa olisi jatkunut.

18 §

Kuntayhtymän viranhaltijat ja työntekijät

Milloin kuntayhtymä purkautuu 13 §:ssä tarkoitetun kuntajaon muutoksen johdosta,

noudatetaan soveltuvien osin, mitä 14–17 §:ssä säädetään. Kuntayhtymään sovelletaan tällöin vastaavasti, mitä supistuvasta tai lakkaavasta kunnasta säädetään.

6 luku

Omaisuuksien siirtyminen ja taloudellinen selvitys

19 §

Omaisuuksien ja velkojen siirtyminen kunnan lakatessa

Milloin kuntajaon muutos merkitsee kunnan lakkaamista siten, että sen alue kokonaan siirtyy uuteen tai laajentuvaan kuntaan, siirtyvät sen omaisuus sekä velat ja velvoitteet uudelle tai laajentuvalle kunnalle.

20 §

Taloudellisen selvityksen toimittaminen

Milloin kuntajakoa muutetaan muutoin kuin 19 §:ssä tarkoitetulla tavalla, asianomaisten kuntien on toimitettava kuntien omaisuutta muutosalueella koskeva taloudellinen selvitys, jollei sitä muutoksen vähäisten vaikutusten vuoksi tai muusta syystä ole pidettävä tarpeettomana.

Sellainen kiinteä omaisuus ja siihen kohdistuva vuokra- tai muu käyttöoikeus, joka yksinomaan tai pääasiallisesti palvelee jotakin aluetta, on selvityksessä osoitettava sille kunnalle, johon alue tulee kuulumaan. Muutoin omaisuus sekä velat ja velvoitteet jaetaan selvityksessä siten, että selvityksen kokonaisvaikutukset kohdistuvat kuntiin tasapuolisesti.

Jollei 1 ja 2 momentissa sanotusta muuta johdu, kunnan varat ja velat jäävät sen alueen laajentuessa tai supistuessa edelleen sille.

Omaisuuksien sekä velkojen ja velvoitteiden jakaminen asianomaisten kuntien kesken ei saa vaarantaa niiden velkojen tai muiden oikeudenhaltijoiden asemaa. Jollei oikeudenhaltijana ole valtio, vastuuta sitoumuksesta ei saa siirtää toiselle kunnalle ilman velkojan tai muun oikeudenhaltijan suostumusta.

21 §

Selvitystä koskevan riidan ratkaiseminen

Jos kunnat eivät pääse selvityksestä yksimielisyyteen, asia ratkaistaan hallintoriita-asiana lääninoikeudessa.

22 §

Omaisuuksien saanto

Taloudellisessa selvityksessä käy määräys omaisuuden osoittamisesta kunnalle omaisuuden saantokirjasta.

7 luku

Vaalien toimittaminen ja uuden kunnan hallinnon järjestäminen

23 §

Kuntajaon muutoksen huomioon ottaminen kunnallisvaaleissa

Milloin kuntajaon muutoksen voimaantuloa edeltävänä vuonna toimitetaan kunnallisvaalit, ne on toimitettava asianomaisissa kunnissa uutta kuntajakoa noudattaen.

Laajentuvan kunnan valtuuston on valittava liitettävältä alueelta kunnan keskusvaalilautakuntaan kunnallisvaalilain (361/1972) mukaan kuuluvien jäsenten lisäksi yksi, kaksi tai kolme jäsentä ja varajäsentä, sen mukaan kuin liitettävän alueen asukasluvun suhde kunnan asukaslukuun edellyttää.

Milloin laajentuvassa kunnassa kuntajaon muutoksen johdosta muodostetaan uusi äänestysalue, joka käsittää kuntaan liitettävää aluetta, laajentuvan kunnan kunnanhallituksen on sitä varten asetettavaan vaalilautakuntaan valittava lisäjäseniä siten kuin 2 momentissa säädetään.

Jos kuntajaon muutos merkitsee uuden kunnan perustamista, äänestysaluejaosta päättää ja keskusvaalilautakunnan, vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat asettaa 29 §:ssä tarkoitettu järjestelytoimikunta.

24 §

Valtuutettujen lukumäärä

Ministeriö voi asianomaisten kuntien yhteisestä esityksestä määrätä, että valtuutettuja

valitaan laajentuvassa tai uudessa kunnassa enemmän kuin kuntalain 10 §:ssä säädetään. Määräys voi koskea ensimmäistä ja toista vaalikautta kuntajaon muutoksen voimaantulon jälkeen.

25 §

Uuden kunnan valtuusto

Kuntajaon muutoksen tullessa voimaan kesken kunnallisen vaalikauden asianomaisessa kunnassa toimitetaan voimaantuloa edeltävänä vuonna uudet kunnallisvaalit, jos kuntajaon muutos merkitsee uuden kunnan perustamista tai jos valtioneuvosto muunlaisesta muutoksesta päättäessään katsoo sen tarpeelliseksi. Vaaleissa noudatetaan soveltuvin osin, mitä varsinaisista kunnallisvaaleista säädetään.

Valtuutettujen toimikausi kestää kuntajaon muutoksen voimaantulosta kunnallisen vaalikauden loppuun. Uuden kunnan valtuutetut ryhtyvät kuitenkin hoitamaan tointaan siten kuin 30 §:ssä säädetään.

Milloin kuntajaon muutos merkitsee kahden tai useamman kokonaisen kunnan yhdistymistä, voivat asianomaiset kunnat 9 §:ssä tarkoitettussa sopimuksessa 1 momentin estämättä sopia, että niiden valtuutetut muodostavat uuden kunnan valtuuston kunnallisen vaalikauden loppuun kestäväksi toimikaudeksi.

26 §

Valmistavat toimenpiteet

Rekisterihallinnon viranomaisten ja vaaliviranomaisten on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta 23 ja 25 §:ssä tarkoitettut vaalit voidaan aikanaan toimittaa, sekä annettava toisilleen siinä tarkoituksessa virka-apua.

27 §

Muiden luottamushenkilöiden uudet vaalit

Milloin toimitetaan 25 §:ssä tarkoitettut vaalit, myös kunnan muiden luottamushenkilöiden toimet päättyvät kuntajaon muutoksen tullessa voimaan. Toimiin on valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudet luottamushenkilöt, jollei valtuusto toisin päättä.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti kunnan valtion toimielimiin valitsemiin jäseniin. Käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään erikseen.

28 §

Uuden kunnan nimi

Milloin kuntajaon muutos merkitsee uuden kunnan perustamista, niiden kuntien valtuustojen, joiden alueesta kunta muodostetaan, on päätettävä kunnan nimestä. Jos valtuustot haluavat antaa uudelle kunnalle nimen, joka ei ole ollut aikaisemmin minkään kunnan nimenä, asiasta on hankittava Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen lausunto.

Uudesta nimestä on viipymättä ilmoitettava ministeriölle.

Jos asianomaisten kuntien valtuustot eivät voi sopia uuden kunnan nimestä, sen määrää ministeriö.

29 §

Uuden kunnan järjestelytoimikunta

Uutta kuntaa varten on kuukauden kuluessa siitä, kun kuntajaon muutos on määrätty, asetettava järjestelytoimikunta.

Järjestelytoimikunnan jäsenten ja varajäsenten luvun määrää ja toimikunnan asettaa lääninhallitus. Asianomaisten kuntien kunnanhallitusten on tehtävä lääninhallitukselle ehdotus jäsenistä ja varajäsenistä. Lääninhallituksen on jäseniä ja varajäseniä määrätessään seurattava kunnanhallitusten ehdotuksia, edellyttäen että ne on saatu ja että ne eivät ole ristiriidassa keskenään. Toimikunta valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan keskuudestaan.

Järjestelytoimikunta huolehtii kunnan hallinnon järjestämisestä koskevista valmistelu-tehtävistä siihen saakka, kunnes vaalien tulos on vahvistettu ja kunnanhallitus on valittu.

Järjestelytoimikunnasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnanhallituksesta säädetään.

30 §

Uuden kunnan hallinnon järjestäminen

Ensimmäisten uuden kunnan valtuutettujen vaalien tuloksen vahvistamisen tai edellä 25 §:n 3 momentissa tarkoitettun sopimuksen tekemisen jälkeen uuden valtuuston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen kunnan hallinnon järjestämiseksi.

İältään vanhimman valtuutetun on kutsuttava valtuutetut ensimmäiseen kokoukseen ja

johdettava siinä puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Kunnanhallitukseen valitut ryhtyvät heti hoitamaan tointaan, mutta muut luottamushenkilöt samoin kuin viranhaltijat vasta kuntajaon muutoksen tullessa voimaan, jollei päätetä, että heidän on ryhdyttävä hoitamaan tointaan jo aikaisemmin.

Valtuustolla on oikeus antaa väliaikaisia määräyksiä asioista, joissa valtuuston päätösten voimaantulo vaatii valtion viranomaisten myötävaikutusta. Määräykset ovat voimassa siihen saakka kun pysyvä määräys on annettu.

8 luku

Kuntajaon muutoksen erinäiset vaikutukset

31 §

Kunnalliset järjestyssäännöt ja taksat

Kunnalliset järjestyssäännöt sekä niiden luonteiset eri lakien nojalla annetut säännöt ja kunnallisten maksujen taksat pysyvät kuntajaon muututtuakin soveltuvin osin voimassa sillä alueella, jota ne ovat koskeneet.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut säännöt ja taksat on viipymättä tarkistettava uutta kuntajakoa vastaaviksi.

32 §

Yhteisöjen ja säätiöiden kotipaikka

Jos rekisteriin merkityn yhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai muun yhteisön taikka säätiön yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrättyä kotipaikkana oleva kunta lakautetaan siirtämällä sen alue kokonaisuudessaan yhteen laajentuvaan tai uuteen kuntaan, tämä kunta tulee kuntajaon muutoksen voimaan tullessa yhteisön tai säätiön kotipaikaksi lakkaavan kunnan sijaan.

Jos kunta lakautetaan siirtämällä sen alue kahteen tai useampaan laajentuvaan tai uuteen kuntaan, yhteisön tai säätiön kotipaikaksi tulee se kunta, johon yhdistetään lakkaavan kunnan hallintokeskus.

Edellä 1 ja 2 momentin mukaan määräytyvästä uudesta kotipaikasta on viran puolesta tehtävä merkintä rekisteriin.

33 §

Lakkaavan tai supistuvan kunnan viranomaisen toimivalta

Jos kuntajaon muutos merkitsee kunnan lakkaamista tai kuntaan kuuluvan alueen siirtymistä toiseen kuntaan, asianomainen kunnan viranomainen ei sen jälkeen, kun kuntajaon muutoksesta on määrätty, saa päättää asioista, joiden on katsottava kuntajaon muututtua kuuluvan toisen kunnan viranomaiselle ja jotka voidaan sille siirtää.

9 luku

Muutoksenhaku sekä oikaisunluonteiset korjaukset

34 §

Muutoksenhaku kuntajaon muuttamista tarkoittavaan kunnanvaltuuston esitykseen

Kunnanvaltuuston päätökseen, jolla esitetään kuntajakoa muutettavaksi, saa hakea muutosta valittamalla kuntalaissa säädetyllä tavalla.

35 §

Muutoksenhaku kuntajaon muuttamista koskevaan valtioneuvoston tai ministeriön päätökseen

Kuntajaon muuttamista tarkoittavaan valtioneuvoston tai ministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla asianomainen kunta tai sen jäsen ja muuttamisesityksen hylkäämistä tarkoittavaan päätökseen esityksen tekijä.

Valitus on tehtävä korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa siitä, kun kuntajaon muuttamista tarkoittava päätös on julkaistu säädöskokoelmassa tai muuttamisesityksen hylkäämistä tarkoittava päätös on saatettu esityksen tekijöiden tietoon. Valitus käsitellään korkeimmassa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

36 §

Erityinen valitusoikeus kunnan viranomaisen päätöksestä

Kunnan viranomaisen päätöksestä, joka on tehty kuntajaon muuttamista tarkoittavan valtioneuvoston tai ministeriön päätöksen

antamisen jälkeen mutta ennen kuntajaon muutoksen voimaantuloa, saa valittaa kunta-laissa säädetyllä tavalla myös sillä perusteella, että määräys on ristiriidassa kuntajaon muuttamista koskevien perusteiden kanssa tai on 33 §:n vastainen.

37 §

Oikaisunluonteinen korjaus

Ministeriö voi tehdä oikaisunluonteisia korjauksia tämän lain nojalla annettuun kuntajaon muuttamista tarkoittavaan päätökseen.

10 luku

Yhdistymisavustus

38 §

Yhdistymisavustuksen määrääminen ja maksaminen

Milloin kuntajakoa muutetaan niin, että muutos merkitsee kuntien määrän vähenemistä, suoritetaan asianomaisille muutoksen jälkeen toimiville kunnille yhdistymisavustusta. Silloin kun yhdistymisavustusta saa useampi kuin yksi kunta, se jaetaan kuntien kesken asukaslukujen suhteessa.

Ministeriö myöntää ja maksaa yhdistymisavustuksen hakemuksetta vuosittain kuntajaon muutoksen voimaantulovuoden ja sitä seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

39 §

Yhdistymisavustuksen määrä

Valtion yhdistymisavustuksen suuruus määräytyy muutoksen kohteena olevien kuntien asukaslukujen perusteella seuraavasti:

Kunnan asukasluku	avustus markkaa/asukas
—2000	1875
2001—2500	1775
2501—3000	1675
3001—3500	1575
3501—4000	1475
4001—4500	1375
4501—5000	1275
5001—5500	1175
5501—6000	1075
6001—6500	975
6501—7000	875

Yli 7000 asukkaan kunnan osalta avustus on 775 markkaa asukasta kohti, jos jäljempänä 40 §:ssä säädettävästä ei muuta johdu.

Yhdistymisavustuksen määrää laskettaessa kunnan asukaslukuna käytetään kuntajaon muutoksen voimaantuloa edeltävän vuoden alkaessa ollutta väestötietolain (507/1993) 18 §:n mukaista asukaslukua.

40 §

Yhdistymisavustuksen rajoitukset

Jos suurimman kunnan asukasluku on yli 10 000, yhdistymisavustusta suoritetaan sen osalta 10 000 asukkaan mukaan.

Kuntajaon muutoksen voimaantulovuotta seuraavana vuonna yhdistymisavustuksen määrä on 80 % ensimmäisen vuoden määrästä.

Kunnan tai, milloin saajana on useampi kuin yksi kunta, kuntien yhteenlaskettu yhdistymisavustuksen määrä on kuntajaon muutoksen voimaantulovuodelta ja sitä seuraavalta vuodelta yhteensä enintään 25 miljoonaa markkaa.

41 §

Yhdistymisavustuksen määrän korjaaminen eräissä tapauksissa

Milloin kuntajaon muutos, jossa yhdistetään kokonaisia kuntia, vähentäisi tai lisäisi muutoksen kohteena olevien kuntien valtionosuuksien yhteismäärää, lisätään tai vähennetään yhdistämisen kautta muodostuvan kunnan yhdistymisavustusta muutoksen voimaantulovuonna ja sitä seuraavana vuonna määrällä, joka vastaa valtionosuuksien vähennystä tai lisäystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu valtionosuuksien muutos lasketaan vertaamalla kunnille kuntajaon muutosta edeltävänä vuonna myönnettyä yleistä valtionosuutta ja verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta sekä tehtäväkohtaisia käyttökustannusten valtionosuuksia sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä opetus- ja kulttuuritoimeen niihin vastaaviin valtionosuuksiin, jotka yhdistämisen kautta muodostuva kunta olisi saanut, jos se olisi ollut tuolloin olemassa. Laskelman tekee kunta-asioita käsittelevä ministeriö kuntien valtionosuuslaissa (1147/1996) tarkoitettujen asianomaisten ministeriöiden antamien tietojen perusteella.

11 luku

**Kuntajaon ja kameraalisen jaotuksen
suhde**

42 §

*Kameraalisen jaotuksen sopeuttaminen
kuntajakoon*

Asianomaisen kiinteistörekisterin pitäjän tulee huolehtia kuntajaon muuttamista tai kuntien välisen rajan sijaintia koskevan päätöksen mukaisten muutosten tekemisestä kiinteistörekisterin mukaiseen kuntajakoon (*kameraalinen jaotus*).

43 §

*Kuntajaon ja kameraalisen jaotuksen
yhtenäistäminen*

Milloin kuntajako ja kameraalinen jaotus ovat kiinteistötoimituksen johdosta tai muutoin muusta kuin 45 §:ssä mainitusta syystä muodostuneet toisistaan poikkeaviksi, asianomainen kiinteistörekisterin pitäjä määrää kameraalisen jaotuksen muuttamisesta kuntajaon mukaiseksi tai, jollei tätä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, tekee ministeriölle esityksen kuntajaon muuttamisesta. Kiinteistörekisterin pitäjän päätökseen saa hakea muutosta asianomaiseen rekisteriyksikköön kuuluvan alueen omistaja. Muutosta haetaan asianomaiselta lääninoikeudelta. Lääninoikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Milloin osa kiinteistöstä on edellä 42 §:ssä tai 1 momentissa tarkoitetun päätöksen johdosta siirrettävä kameraalisesti kunnasta toiseen, se on lohkomalla tai, jos kysymyksessä on tontti tai yleinen alue, tontinmittauksella tai yleisen alueen mittauksella muodostettava itsenäiseksi kiinteistöksi. Jos osa muusta rekisteriyksiköstä on edellä mainitusta syystä siirrettävä kameraalisesti kunnasta toiseen, se muodostetaan uudeksi rekisteriyksiköksi sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettua kameraalisen jaotuksen muuttamisesta annetaan asetuksella.

44 §

Kuntarajan käyminen

Milloin kuntarajan paikan määrittäminen ja maastoon merkitseminen tulee tarpeelliseksi kuntien välisen rajan määrittämisen vuoksi, maanmittaustoimiston on huolehdittava tällaisen toimituksen (*kuntarajan käyminen*) suorittamisesta rajaa koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi. Milloin kuntarajan paikasta on epäselvyyttä rajan umpeen kasvamisen tai muun sellaisen syyn vuoksi ja yleinen tarve vaatii rajan paikan selvittämistä, maanmittaustoimisto voi omasta aloitteestaan määrätä suoritettavaksi kuntarajan käymisen. Toimituksessa noudatetaan soveltuvalta osin, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) ja sen nojalla annettavissa säännöksissä säädetään kiinteistön määrityksenä tapahtuvasta rajankäynnistä sekä rekisteriyksikön rajan määrittämisestä ja maastoon merkitsemisestä.

Kuntarajan käymistä koskevassa toimituksessa ovat asianosaisia myös asianomaiset kunnat.

12 luku

Erinäiset säännökset

45 §

*Muutokset oikeudelliseen ja hallinnolliseen
jaotukseen*

Milloin kunta tai sen osa kuntajaon muuttamista koskevan määräyksen nojalla siirtyy toiseen tuomiopiiriin tai hallintoalueeseen kuuluvaan kuntaan, aiheuttaa määräys, jollei erikseen toisin määrätä, vastaavat muutokset oikeudellisessa ja hallinnollisessa jaotuksessa samasta ajankohdasta lukien.

46 §

*Maanmittauslaitokselle aiheutuvat
kustannukset*

Tässä laissa maanmittauslaitokselle säädettyistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista asiaan varatuista määrärahoista.

47 §

Kuntajaon eheyttäminen eräissä tapauksissa

Alueilla, joiden kuntajaotus on kunnan pääasiallisesta alueesta erillään olevien alueiden (*enklaavi*) johdosta huomattavan rikkonainen, suoritetaan erityinen kuntajaon eheyttämismenettely siten kuin jäljempänä säädetään.

Valtioneuvosto määrää tämän lain voimaantultua 1 momentissa tarkoitetut alueet ja niihin kuuluvat kunnat, joilla eheyttämismenettely toteutetaan. Asianomaisten kuntien on määräyksen saatuaan asetettava kuntajaon eheyttämistoimikunta, johon kuuluu kustakin kunnasta kolme valtuuston valitsemaa jäsentä.

Eheyttämistoimikunnan on laadittava aluetta koskeva kuntajaotuksen eheyttämissuunnitelma, joka saatetaan asianomaisten kuntien valtuustojen käsiteltäväksi. Jos valtuustot hyväksyvät suunnitelman, se toimitetaan ministeriölle ja kuntajaon muutos on tehtävä

suunnitelman mukaisesti, jollei tämän lain 1 ja 3 §:stä muuta johdu.

Jos suunnitelmaa ei laadita valtioneuvoston asettaman määräajan kuluessa edellä 2 momentissa tarkoitettua ajankohdasta lukien tai asianomaisten kuntien valtuustot eivät hyväksy suunnitelmaa, ministeriön on määrättävä toimitettavaksi 8 §:ssä tarkoitettu selvitys.

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Tällä lailla kumotaan kuntajaosta 21 päivänä tammikuuta 1977 annettu laki (73/1977) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Poiketen siitä, mitä kuntajakolaissa (/1997) säädetään, voidaan kunnan pääasiallisesta alueesta erillään oleva alue (*enklaavi*) siirtää toiseen kuntaan siten, kuin tässä laissa säädetään. Jos enklaavi sijaitsee alueella, jolla on vireillä kuntajakolain 47 §:n mukainen eheyttämismenettely tai kuntajakolain 8 §:ssä tarkoitettu selvitys, enklaavien siirtoihin ei kuitenkaan ryhdytä tämän lain nojalla.

2 §

Edellytykset enklaavien siirtämiselle

Enklaavi siirretään siihen kuntaan, jonka kanssa sillä on pisin yhteinen raja. Siirron

edellytyksenä on, että enklaavin pinta-ala on enintään 50 hehtaaria ja että enklaavin alueella ei ole rakennuslupaa edellyttävää liiketäi teollisuusrakennusta eikä muita asuinrakennuksia kuin sellaisia loma-asumiskäytössä olevia vapaa-ajan asuinrakennuksia, jotka enklaavin alueella eivät muodosta taaja-asutusta eivätkä sijaitse rantakaava-alueella.

3 §

Siirtoehdotuksen laatiminen

Maanmittaustoimisto laatii tämän lain tultua voimaan kunnittaiset luettelot 2 §:n nojalla siirrettävistä enklaaveista. Luetteloon merkitään enklaavit sekä niihin kuuluvat rekisteriyksiköt ja niiden osat, rekisteriyksiköiden nimet, ryhmä- ja yksikkönumerot,

omistajatiedot ja siirrettävien alueiden pinta-alat. Luetteloon liitetään tarpeelliset kiinteistörekisterikartan otteet.

Jos enklaavin osalta on epäselvyyttä kiinteistöjaotuksesta tai sijaintikunnasta, enklaavi voidaan ottaa luetteloon vasta epäselvyyden tultua poistetuksi. Maanmittaustoimiston on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin epäselvyyden poistamiseksi.

4 §

Asianosaisten kuuleminen siirtoehdotuksen johdosta

Luettelo karttoineen on maanmittaustoimiston toimesta pidettävä julkisesti nähtävillä asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla vähintään 30 päivän ajan sen jälkeen, kun nähtäville asettamisesta on ilmoitettu yhdessä tai kahdessa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Nähtäville asettamisesta maanmittaustoimiston on ilmoitettava lisäksi kirjeellä asianomaisille kunnille ja niille alueiden omistajille, jotka osoitetietoineen kohtuudella saadaan selville.

Asianomaisella kunnalla ja alueen omistajalla on oikeus tehdä huomautuksia siirtoehdotusta vastaan. Huomautukset on toimitettava maanmittaustoimistoon 30 päivän kuluessa nähtävilläoloajan päättymisestä.

5 §

Siirtopäätöksen tekeminen ja tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitettu enklaavin siirtämisestä kunnasta toiseen päättää asianomainen maanmittaustoimisto.

Maanmittaustoimiston päätös on määrättävä tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta ja se on tehtävä ennen edellisen vuoden kesäkuun loppua. Päätös siirtämisestä on julkaistava virallisessa lehdessä sekä lähetettävä viipymättä tiedoksi kunta-asioita käsittelevälle ministeriölle, kirkkohallitukselle, asianomaiselle lääninhallitukselle, maistraatille ja verohallinnon viranomaiselle sekä asianomaisille kunnille. Lisäksi jäljennös päätöksestä on lähetettävä viipymättä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueiden omistajille. Tieto päätöksestä katsotaan saaduksi, kun se on julkaistu virallisessa lehdessä.

6 §

Muutoksenhaku

Maanmittaustoimiston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla asianomainen kunta ja asianomaisen alueen omistaja. Muutosta haetaan lääninoikeudelta. Lääninoikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Lääninoikeuden on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitettu valitus kiireellisenä. Jos lääninoikeus on muuttanut maanmittaustoimiston päätöstä, maanmittaustoimiston on tiedotettava lääninoikeuden päätöksestä 5 §:n 2 momentissa mainitulla tavalla.

7 §

Kuntajaon ja kameraalisen jaon yhtenäistäminen

Maanmittaustoimiston on huolehdittava enklaavin kunnasta toiseen siirtämisen johdosta tarpeellisten muutosten tekemisestä kameraaliseen jaotukseen ja muutosten merkitsemisestä kiinteistörekisteriin. Jos osa kiinteistöstä tai muusta rekisteriyksiköstä on siirrettävä kameraalisesti kunnasta toiseen, se on erotettava eri rekisteriyksiköksi noudattaen, mitä kameraalisen jaotuksen muuttamisesta erikseen säädetään.

8 §

Kustannukset

Tässä laissa maanmittauslaitokselle säädettyistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion varoista asiaan varatuista määrärahoista.

9 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1998. Tällä lailla kumotaan eräiden erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan 3 päivänä huhtikuuta 1992 annettu laki (303/1992).

Tämän lain tullessa voimaan kunta-asioita käsittelevässä ministeriössä vireillä olevat tämän lain mukaan maanmittaustoimistolle kuuluvat kuntajaon muutosasiat käsitellään ja ratkaistaan kuntajakolain mukaisesti.

Laki

kuntalain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun kuntalain (365/1995) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Kunnan nimi

kuksen lausunto. Nimen muuttamisesta on viipymättä ilmoitettava asianomaiselle ministeriölle.

Kunnan nimen muuttamisesta päättää valtuusto. Ennen päätöksen tekemistä asiasta on hankittava Kotimaisten kielten tutkimuskes-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1998.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1997
